

Nr 515.

Av herr **Petersson** i Lerbäcksbyn m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 211, angående anslag till arbeten till motverkande av arbetslösheten.

I de likalydande motionerna I: 131 av herr Trygger m. fl. och II: 294 av herr Lindman m. fl. har föreslagits, att medel från arbetslöshetsanslaget måtte få disponeras för arbeten hos enskilda, åsyftande tillfälliga skogs-vårdsåtgärder, torrlägningsföretag, täckdikningar och enskilda utfartsvägar, allt i enlighet med i motionen närmare angivna riktlinjer. Såsom villkor för statens ekonomiska medverkan till igångsättande av arbeten av detta slag förutsattes bl. a., att arbetena avse företag, som under rådande penningknapphet för de enskilda jord- och skogsägarna eljes sannolikt icke kommit till utförande under den närmaste tiden, samt att arbetena skola vara arbetskrävande, d. v. s. draga företrädesvis rena arbetskostnader.

Med anledning av Kungl. Maj:ts sedermera avgivna proposition nr 211, vari äskas anslag under socialdepartementets huvudtitel med sammanlagt 75 miljoner kronor till arbeten för motverkande av arbetslösheten, tillåta vi oss väcka förslag om att statens medverkan i nu ifrågavarande avseende måtte utsträckas till att jämväl avse *anläggande av kulturbeten*. Visserligen utgår sedan ett antal år tillbaka statsbidrag till nyodling och betesförbättring samt stenröjning å ofullständiga jordbruk med numera sammanlagt 1,200,000 kronor om året, men dels förbehålles större delen av detta anslag för rena nyodlingsföretag, dels avser anslaget, som rubriken anger, endast s. k. ofullständiga jordbruk, d. v. s. jordbruk med mindre än 10 hektar åkerjord. Icke ens med denna begränsning i fråga om användningen förslår anslaget på långt när till att möta den år från år stegrade efterfrågan. De jordbrukare, vilka på grund av att deras jordbruk höra till en annan storleksgrupp icke kunna komma i åtnjutande av bidrag från nu ifrågavarande anslag, hava visserligen möjlighet att söka och erhålla lån från allmänna nyodlingslånefonden, men då dessa lån icke erbjuda låntagaren annan förmån än några års räntefrihet äro de under nuvarande tryckta förhållanden föga eftersökta och få på grund härav en mycket begränsad betydelse.

Å andra sidan är intresset för anläggande av kulturbeten just nu synnerligen stort och detta oberoende av om jordbruket tillhör den ena eller andra storleksgruppen. Med eller utan bidrag från staten hava betesanläggningar under senare år kommit till utförande vid ett mycket stort antal gårdar, och det lider intet tvivel, att de skulle hava utförts vida allmännare, därest inte penningknappheten tvingat många jordbrukare att iakttaga sträng återhållsamhet i utgiftsväg. Verksamare stöd från statens sida skulle helt

visst kraftigt befordra rationaliseringssträvandena på här ifrågavarande område till gagn för jordbrukets ekonomi, samtidigt som därigenom öppnades arbetstillfällen av i ordets egentligaste bemärkelse produktiv art. Visserligen anses det numera på många håll, att det ställer sig ekonomiskt fördelaktigast att utlägga gammal åker till betesvall, under vilken förutsättning själva arbetskostnaderna ju icke bliva särdeles betydande. I många fall och särskilt där man har god tillgång på för ändamålet tjänliga ängs- och hagmarker lär man dock alltjämt föredraga att kultivera dessa, vadan ett statsbidrag för ändamålet torde få en från arbetssynpunkt ingalunda föraktlig effekt.

En nödvändig förutsättning för att nu antydda anordning skall komma arbetslösa arbetssökande till godo i mera avsevärd omfattning är dock att bidragsverksamheten icke begränsas till s. k. ofullständiga jordbruk. Medan nu utgående anslag för nyodling och betesförbättring väsentligen avse arbeten, som kunna utföras av småbrukaren själv och hans husfolk och hava sin stora sociala betydelse i att *förebygga* arbetslöshet, bör den utvidgade verksamhet, som av oss föreslås, inriktas på företag, som äro ägnade att upptaga ny arbetskraft. Avgörande vikt bör — såsom i den allmänna motiveringen till motionerna I: 128 och II: 237 framhålles — fästas vid att arbetslösheten å den ort, varifrån ansökan inkommit, kan effektivt lindras genom arbeten av detta slag. Ett andra huvudvillkor bör vara, att hänvisning av arbetskraft sker genom vederbörande arbetslöshetsorgan. På det centrala arbetslöshetsorganet torde slutligen böra ankomma att bestämma om de kommunala bidrag, som vid sidan av statsbidragen kunna anses påkallade för arbetenas igångsättande.

Enligt nu tillämpade grunder utgår statsbidrag för nyodling, betesförbättring och stenröjning vid ofullständiga jordbruk med högst 50 % av den beräknade kostnaden. För här ifrågasatta bidrag torde böra uppställas som norm att statsbidraget tillsammans med eventuellt kommunalt tillskott icke må överstiga 50 % av den beräknade kostnaden. Med ett kommunalt bidrag av i genomsnitt endast 10 % skulle för ett anslag av statsmedel på 1 miljon kronor arbeten komma att utföras för 2.5 miljoner kronor, ett ingalunda föraktligt tillskott till den numera även på landsbygden flerstädes knappa arbetstillgången. Vill man ytterligare försäkra sig om att statens bidrag komma till användning på ett från arbetslöshetssynpunkt fullt ändamålsenligt sätt, kan man givetvis stipulera, att vid fastställandet av statsbidraget hänsyn tages allenast till själva arbetskostnaderna och icke till kostnader för frö, konstgödning o. s. v.

Under återopande av vad sålunda anförts tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen med anledning av propositionen nr 211 måtte besluta, att av det under socialdepartementets huvudtitel äskade anslaget till arbeten för motverkande av arbetslösheten intill 1 miljon kronor måtte anvisas för utlämnande i huvudsaklig

överensstämmelse med här angivna grunder av statsbidrag för
anläggande av kulturarbeten.

Stockholm den 20 april 1933.

Birger Petersson.

David Larsson.

Nils Persson.

Nils Nilsson.

T. V. Lundell.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.

John Gustafsson
i Välsnäs.

P. S. Hedlund.

Josef Hagman.

Ludwig Brännström.

Bernhard Nilsson.
